

Handläggare
Linn Karlsson
Telefon: 08-50888998

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 26 mars 2024

Yttrande över remiss av Motion om samverkan med Migrationsverket för att främja frivillig återvandring

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2023/1387

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion till arbetsmarknadsnämnden för yttrande. Motionen är från Sverigedemokraterna gällande *samverkan med Migrationsverket för att främja frivillig återvandring*.

Motionären föreslår att:

1. Kommunfullmäktige ger berörda nämnder i uppdrag att vara en aktiv part med ambitionen att delta i gemensamma projekt med Migrationsverket kring frivillig återvandring.

Förvaltningens bedömning är att arbetsmarknadsnämnden inte bör vara en aktiv part med ambitionen att delta i projekt med Migrationsverket kring frivillig återvandring. Dels finns det oklarheter i uppdraget som för närvarande utreds av regeringen, dels ser förvaltningen att det inte skulle bidra till att enligt prioriteringar i budget förbättra nämndens arbete med att skapa förutsättningar för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället.

Bakgrund

Frivillig återvandring är när en person som har ett giltigt uppehållstillstånd själv väljer att lämna Sverige och flytta tillbaka till sitt hemland eller annat land där personen har rätt att bo. Den som frivilligt vill återvandra kan ansöka om ekonomiskt stöd till detta från Migrationsverket.

Bidraget vänder sig till de som har uppehållstillstånd

- som flykting,
- alternativt skyddsbehövande,
- på grund av synnerligen ömmande omständigheter, eller
- som kvotflykting.

Migrationsverket beviljar inte bidrag för personer

- som har svenskt medborgarskap,
- har uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet,
- har inkomst eller andra ekonomiska tillgångar som gör att de själva kan betala resan, eller
- som har skulder till myndigheter i Sverige.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Sverigedemokraterna gällande samverkan med Migrationsverket för att främja frivillig återvandring, till arbetsmarknadsnämnden för yttrande. Migrationsverket har fått ett utökat uppdrag för att öka återvandringen. Migrationsverkets egen analys visar att endast en kommun har velat delta i projektsamverkan om frivillig återvandring. Motionären skriver att bättre informationsinsatser skulle ge fler människor möjligheten att ta ett välinformerat beslut kring återvandring.

Motionären föreslår att:

1. Kommunfullmäktige ger berörda nämnder i uppdrag att vara en aktiv part med ambitionen att delta i gemensamma projekt med Migrationsverket kring frivillig återvandring.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

I Migrationsverkets regleringsbrev för år 2023 fick myndigheten ett utökat uppdrag om att öka kunskapen om frivillig återvandring genom informationsinsatser. Det finns en pågående statlig utredning om *Översyn av incitamentsstrukturerna för frivillig återvandring* (dir. 2023:151). I direktivet konstateras att den nuvarande ordningen för frivillig återvandring utgörs av begränsande insatser som endast når ett fåtal personer. Under de senaste 10 åren har i genomsnitt 17 ärenden avgjorts per år varav fyra individer har beviljats återvandringsbidrag. Utredningen ska därför kartlägga insatser som görs i Sverige och i jämförbara länder som främjar återvandring. Med utgångspunkt i kartläggningen ska utredaren bland annat överväga vilka informations- och vägledningsinsatser som är

relevanta och kostnadseffektiva för att öka återvandringen.
Utredningen ska redovisas den 1 augusti 2024.

I nämndens verksamheter kan det finnas personer som har möjlighet att få bidrag från Migrationsverket till frivillig återvandring enligt de kriterier som finns. Exempelvis nyanlända inom sfi eller på Welcome House. Förvaltningen ser, liksom motionären beskriver, att bättre informationsinsatser kan ge fler människor möjlighet till att ta ett välinformerat beslut kring återvandring.

Utifrån direktivet till den pågående statliga utredningen uppfattar förvaltningen att det finns oklarheter i hur arbetet med frivillig återvandring fungerar. Enligt budget för 2024 ska arbetsmarknadsnämnden blanda annat prioritera insatser som skapar förutsättningar för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället.

Sammantaget är förvaltningens bedömning att nämnden inte bör vara en aktiv part med ambitionen att delta i projekt med Migrationsverket kring frivillig återvandring. Dels finns det oklarheter i uppdraget som för närvarande utreds av regeringen, dels ser förvaltningen att det inte skulle bidra till att förbättra nämndens arbete med att enligt prioriteringar i budget skapa förutsättningar för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör
Arbetsmarknadsförvaltningen

Pernilla Unell
Tf. Utvecklingschef
Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilaga

1. Remiss av Motion om samverkan med Migrationsverket för att främja frivillig återvandring, 2023-12-11.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2024-03-13
Pernilla Unell, Tf. Utvecklingschef	2024-03-13